

3. Петрук О. М. Інструментарій діагностики втрат у навчанні української мови та рекомендації щодо їх подолання в початковій школі. Київ, 2023. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/735314/>
4. Eduten. Retrieved from <https://eduten.com/>

Опанасенко Ольга,

здобувачка II освітнього рівня (магістратура) Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка

Науковий керівник: Коваль Вікторія,

кандидатка біологічних наук, доцентка, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКСКУРСІЙ В ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ

Постановка проблеми. Нова українська школа широко застосовує різноманітні педагогічні технології та інновації. Але в той же час необхідно не забувати про традиційні форми та методи навчання і виховання. Серед таких форм є екскурсії. Видатний український педагог С. Ф. Русова у своїй роботі «Шкільні екскурсії і їх значення» [3] наголошувала на важливості організації прогулянок, екскурсії та походів по рідному краю. Всі ці заходи, за твердженням вченої, є надзвичайно важливими для розширення і поглиблення природничих знань та мають надзвичайно високий потенціал для національно-патріотичного виховання учнів.

Аналіз останніх досліджень. У наукових працях висвітлюється методика використання екскурсій в дошкільних закладах (Н. Яришева, Н. Лисенко, Г. Беленька) та у початковій школі (О. Савченко, Л. Нарочна, Т. Байбара,

О. Ліннік), представлено різноманітні класифікації екскурсій. Значення екскурсій у природу та методику їх проведення розглядали: І. І. Полянський, А. С. Серебровський, І. В. Ізмайлов, Є. М. Поповська та інші.

Метою даного дослідження є розкриття ролі екскурсій в позакласній роботі з учнями початкової школи.

Виклад дослідження. Загально відомо, що екскурсія є формою організації освітнього процесу, яка дозволяє проводити спостереження, безпосередньо ознайомлюватись з різними предметами та явищами природи. Екскурсії мають велике значення для розвитку пізнавального інтересу молодших школярів. Вони конкретизують, поглиблюють, розширюють знання учнів. На екскурсіях учні перевіряють на практиці теоретичні знання, розвивають спостережливість, навчаються досліджувати природу, отримують навички чуттєвого досвіду сприймання природи. Екскурсії забезпечують реалізацію дидактичних принципів: зв'язку теорії з практикою та наочності, оскільки під час їх проведення учні безпосередньо знайомляться з досліджуваними об'єктами та явищами. Як зазначають методисти Т. Гільберг та інші [1], що у школі необхідно створити умови для впровадження екскурсій, «аби вони перетворились на регулярні загальнопізнавальні та розвивальні заняття. Ця робота важлива не лише в урочний час, а й з групами продовженого дня, де екскурсії призначені також для активного відпочинку школярів після уроків». Для екскурсій можна використовувати і пришкольну ділянку [2, с. 310], яка крім того, є місцем проведення ранкового кола, організації відпочинку школярів на перервах, після уроків (учні грають в рухливі ігри, спілкуються з друзями). Одним зі способів організації позакласної діяльності учнів початкової школи є групова робота, яка здійснюється в основному в гуртках, зокрема предметних. У гуртках природничого спрямування активно використовуються екскурсії, які сприяють розвитку пізнавального інтересу учнів. Тематика і зміст екскурсій, які застосовуються у позакласній роботі можуть корегуватись в залежності від місця

проведення, від інтересі дітей, вподобань, від рівня їх знань. Мотиваційна складова налаштування на тему екскурсії може здійснюватися у вигляді інформаційного повідомлення, бесіди, розв'язання проблемної ситуації, проєкту, якій спонукає учнів до подальшого дослідження.

Проведення екскурсій у позакласній роботі:

- розширює та поглиблює природничі знання, уміння і навички учня;
- сприяє розвитку творчих здібностей учня;
- розвиває вміння бачити закономірності та взаємозалежності у природі, встановлювати взаємозв'язки між різними її елементами;
- формує інтерес до вивчення об'єктів природи;
- виховує любов та бережливе ставлення до природи, до рідного краю, до Батьківщини;
- навчає спостережливості, вмінню робити висновки;
- комунікувати, тощо.

В процесі підготовки до екскурсії педагог повинен продумати план її так, щоб учні могли дотримуватися загального режиму дня, виконати заплановані завдання. Індивідуальне виконання певних завдань під час екскурсії розвивають в учнів початкової школи самостійність, відповідальність і працьовитість.

Висновки. Отже, організація екскурсій для учнів початкової школи має великий потенціал для формування їх наукового світогляду, інтересу до навчання, екологічного мислення, моральних, естетичних і патріотичних почуттів. Тому вчителям варто приділити увагу організації екскурсій, не тільки на уроках, але і у в позакласній роботі.

Список використаних джерел

1. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2019

2. Коваль В. О., Кисла О. Ф. Використання потенціалу пришкольної території для проведення природничих екскурсій в початковій школі / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Тернопільські біологічні читання – Ternopil Bioscience – 2023», присвяченої 100-річчю від дня народження відомої вченої-ботаніка к.б.н., доц. Валентини Омелянівни Шиманської, 11–13 травня 2023 р. Тернопіль: Вектор, 2023. С.308-311.
3. Русова С. Ф. Шкільні екскурсії і їх значення // Світло. – 1911. №. 8. – С.25-34.

Павленко Юлія,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка
кафедри початкової освіти Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

СЛОВНИКОВА РОБОТА З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Однією з провідних тенденцій розвитку сучасної початкової освіти є інтеграція її змісту й використання міжпредметних зв'язків задля формування у дітей молодшого шкільного світу цілісного уявлення про навколишній світ, забезпечення кожному учневі можливості самостійно досягти тієї чи іншої цілі, творчо самоутверджуватися у різних соціальних сферах [3].

Реалізація на практиці цієї ідеї виявляється не простою і вже тривалий час досліджується у психолого-педагогічній теорії науковцями із різних позицій (О. Алексеєнко, Л. Варзацька, М. Вашуленко, О. Вашуленко, О. Савченко, В. Тищенко, С. Якименко).

Ефективність інтеграції навчального змісту можна перевірити за багатьма показниками і критеріями. Метою цієї публікації є представлення результатів